

PASTORALĂ LA NAȘTEREA DOMNULUI Zalău, 2014

† **Petroniu**

Prin harul lui Dumnezeu Episcopul Sălajului

Iubitului cler, cinului monahal și dreptcredincioșilor
creștini din cuprinsul Episcopiei Sălajului:
Har, pace, ajutor și milă de la Dumnezeu,
iar de la Noi, arhieresti binecuvântări!

Iubiți credincioși,

Mărețul praznic al nașterii după trup a Domnului nostru Iisus Hristos ne umple din nou sufletele de bucurie, iar colindele ne poartă înapoi în timp, în atmosfera Betleemului de acum două mii de ani.

La nașterea Pruncului Iisus au avut loc mai multe evenimente importante, în care au fost implicate foarte multe persoane. În cuvântul nostru de astăzi însă ne vom opri doar asupra a trei personaje, care sunt printre cele mai misterioase din întreaga Sfântă Scriptură. Este vorba despre magii de la Răsărit, despre care o colindă glăsuiește: *„Trei crai de la Răsărit / Cu steaua-au călătorit / Și-au mers, după cum citim, / Până la Ierusalim. / Acolo când au ajuns, / Steaua-n nori li s-a ascuns. / Prin oraș ei căutau / Și pe toți îi întrebau, / Unde s-a născut, zicând, / Un crai mare, de curând? / Ca să mergem să-L vedem / Și Lui să ne închinăm. / Iară Irod împărat / Auzind s-a tulburat, / Pe crai la el i-a chemat / Și în taină i-a întrebat, / Zicând: «Mergeți de aflați / Și venind mă înștiințați, / Să merg să mă-nchin și eu, / Ca unuia Dumnezeu». / Craii dacă au plecat, / Steaua iar s-a arătat / Și-au mers, până a stătut, / Unde Hristos s-a născut. / Cu daruri s-au închinat / Și cu toți s-au bucurat. / Iar 'napoi dac-au purces / Pe altă cale au mers”*.

Despre cei trei magi, cititori în stele, regi sau crai, cum au mai fost numiți, nu avem prea multe date. Cert este însă faptul că toți aveau oarecare dăre de mână și erau preocupați de astrologie, pentru că văzând o stea cu o strălucire aparte, au pornit din țările lor în urmărirea ei, convinși fiind că aceasta vestește nașterea unui om important, despre care ei credeau că este un vlăstar regesc.

Pornind de la textul din cartea Facerii, care spune că din Sem, Ham și Iafet, fiii lui Noe, „s-au răspândit oamenii pe întregul pământ” (Facere 9,19), unii interpreți ai Sfintei Scripturi susțin că magii ar fi reprezentanții celor trei rase care au descins din aceștia: albi din Iafet, semiții din Sem, iar oamenii de culoare din Ham.

În Sfânta Scriptură nu sunt consemnate numele magilor. Beda Venerabilul (672-735) ne spune că aceștia se numeau: Gașpar, Melchior și Baltazar.

După ce au văzut steaua de la Răsărit, fiecare dintre cei trei magi a călătorit săptămâni sau poate chiar luni de zile pe drumurile prăfuite ale Orientului, până în orașul Petra din deșertul Iordaniei, unde întâlnindu-se, au constatat că toți trei erau călăuziți de același astru.

În urmă cu două mii de ani acest oraș era situat la intersecția celor mai importante căi comerciale din zonă. Astfel, prin acest nod comercial treceau drumurile spre Gaza în vest, spre Bosra și Damasc în nord, spre Aqaba și Leuce Come peste Marea Roșie, și spre Golful Persic, peste deșert.

Caracteristica specială a orașului Petra constă în faptul că majoritatea clădirilor sale sunt săpate aproape în întregime în stâncă. Reprezentanții UNESCO au descris orașul din Valea Iordaniei drept „una dintre cele mai prețioase moșteniri culturale ale omenirii”, motiv pentru care în 6 decembrie 1985 a fost declarat monument mondial.

Să vedem cum prezintă Sfântul Evanghelist Matei călătoria celor trei magi în Țara Sfântă: *„Iar dacă în zilele regelui Irod S-a născut Iisus în Betleemul Iudeii, iată magii de la Răsărit au venit în Ierusalim, întrebând: «Unde este Cel ce S-a născut rege al Iudeilor? Că în Răsărit I-am văzut steaua și am venit să I ne închinăm». Și auzind acestea, regele Irod s-a tulburat, și tot Ierusalimul împreună cu el. Și adunând pe toți arhierii și cărturarii poporului, i-a întrebat: «Unde este să Se nască Hristos?». Iar ei i-au zis: «În Betleemul Iudeii, că așa este scris prin profetul: Și tu, Betleeme din pământul lui Iuda, nicicum nu ești mai mic între căpeteniile lui Iuda, căci din tine va ieși Cărmuitorul Care-l va păstori pe poporul Meu Israel». Atunci Irod i-a chemat în taină pe magi și a aflat limpede de la ei vremea când li se arătase steaua. Și trimitându-i la Betleem, le-a zis: «Mergeți și cercetați cu de-amănuntul despre Prunc și dacă-L veți afla, dați-mi și mie de veste, pentru ca să vin și eu și să mă închin Lui». Iar ei, ascultându-l pe rege, au plecat; și iată, steaua pe care o văzuseră în Răsărit mergea înaintea lor, până ce a venit și a stat deasupra locului unde era Pruncul. Și văzând ei steaua, s-au bucurat cu bucurie mare foarte. Și intrând în casă, L-au văzut pe Prunc împreună cu Maria, mama Sa; și căzând la pământ, I s-au închinat; și deschizându-și vistierile, I-au adus daruri: aur, tămâie și smirnă” (Matei 2,1-11).*

După ce afluxul de călători care au venit în Betleem din pricina recensământului s-a încheiat, Sfânta Fecioară Maria cu Pruncul Iisus și Dreptul Iosif au găsit loc într-o casă de oaspeți. Aici i-au găsit magii și s-au închinat Pruncului, aducându-I daruri.

Conform unei tradiții pioase Adam a lăsat aceste daruri pe un munte din Persia, pentru a-I fi oferite lui Mesia cel făgăduit, atunci când va veni pe pământ. Vreme îndelungată preoții care păzeau aceste daruri s-au rugat lui Dumnezeu să le trimită un semn care să le indice faptul că Mântuitorul lumii a sosit. Când o stea deosebit de strălucitoare a apărut pe bolta cerească, aceștia au înțeles că este semnul lui Mesia și I-au trimis darurile lăsate de strămoșul neamului omenesc.

Înnoptând la Betleem, cei trei magi au primit înștiințare în vis să nu se mai întorcă la Irod, încât a doua zi au pornit spre țările lor pe alt drum. Deasupra peșterii în care magii și-au petrecut prima noapte după plecarea

lor din Betleem există astăzi mănăstirea Sfântului Teodosie, începătorul vieții de obște.

Într-un calendar medieval tipărit la Köln, în Germania, citim că cei trei magi s-au reîntâlnit la Sebaste, în Armenia, în anul 54, pentru a sărbători împreună praznicul nașterii Domnului Hristos. În același calendar se mai spune că Melchior a murit în ziua de 1 ianuarie, la vârsta de 116 ani, Baltazar la 6 ianuarie, în vârstă de 112 ani, iar Gașpar în 11 ianuarie, la 109 ani.

Conform unei tradiții bisericești, în veacul al IV-lea, după îndelungi cercetări, Sfânta împărăteasă Elena a descoperit mormintele celor trei magi, le-a deshumat osemintele, pe care le-a dus la Constantinopol, de unde au fost mutate ulterior în biserica San Eustorgio din Milano.

În anul 1164 împăratul Frederic I Barbarossa (1152-1190) al Germaniei a cucerit orașul Milano și a luat ca pradă de război osemintele magilor, pe care le-a dăruit lui Rainald von Dassel, arhiepiscopului de Köln, care le-a așezat în catedrala din acest oraș, unde se păstrează până astăzi.

Darurile de aur, tămâie și smirnă pe care cei trei magi le-au oferit Pruncului Iisus nu au fost alese la voia întâmplării, ci ele au un simbolism adânc.

Aurul l-a fost dăruit pentru că El era împărat. Deși Domnul Hristos este Fiul lui Dumnezeu, „Stăpânul cerului și al pământului, Împăratul întregii făpturi” (Iudita 9,12), El nu a afirmat niciodată despre Sine că ar fi împărat. Cu toate acestea, a doua zi după ce l-a înviat din morți pe prietenul Său Lazăr din Betania, pe când intra în Ierusalim, *„marea mulțime care venise la sărbătoare, auzind că Iisus vine în Ierusalim, au luat ramuri de finic și au ieșit în întâmpinarea Lui și strigau: «Osana, binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului, Împăratul lui Israel!»”*. (Ioan 12,12-13).

Când conducătorii evreilor L-au predat pe Mântuitorul în mâinile lui Ponțiu Pilat pentru a-L condamna la moarte, iar guvernatorul i-a întrebat ce fapte grave săvârșise Cel învinuit, aceștia *„au început să-L pârască, zicând: «Pe Acesta L-am găsit răzvrătind neamul nostru și zicând că El este Hristos Împărat»”* (Luca 23,2). Auzind aceste cuvinte, *„Pilat a intrat în pretoriu și L-a întrebat pe Iisus: «Tu ești împăratul Iudeilor?», Iisus i-a răspuns: «De la tine însuși o spui, sau alții ți-au spus-o despre Mine?»*. Pilat a răspuns: *«Nu cumva eu sunt iudeu? Neamul tău și arhieriei mi te-au predat. Ce-ai făcut?»*. Iisus a răspuns: *«Împărăția Mea nu este din lumea aceasta. Dacă împărăția Mea ar fi din lumea aceasta, slujitorii Mei s-ar fi luptat ca să nu le fiu predat Iudeilor. Dar împărăția Mea nu este de aici»”* (Ioan 18,33-36).

După ce L-a condamnat pe Domnul Hristos la moarte, *„Pilat a scris titlu și l-a pus pe cruce. Și era scris: Iisus Nazarineanul, împăratul Iudeilor. Deci mulți dintre iudei au citit acest titlu, căci locul unde a fost răstignit Iisus era aproape de cetate. Și era scris în evreiește, grecește și latinește. Atunci arhieriei i-au zis lui Pilat: «Nu scrie: împăratul Iudeilor, ci că El a zis: Eu sunt împăratul iudeilor»*. Pilat a răspuns: *«Ce-am scris, am scris!»”* (Ioan 19,19-22).

Tăblița cu inscripția în cele trei limbi a fost așezată deasupra crucii Mântuitorului de către Ponțiu Pilat pentru că ebraica era limba vorbită de poporul evreu, greaca fusese răspândită în regiune în urma cuceririi Țării

Sfinte de către Alexandru cel Mare în anul 332 î.d.Hr., iar latina era limba cotropitorilor romani.

Tămâia, care este întrebuințată în aproape toate religiile lumii, I-a fost oferită de către magi în dar Pruncului Iisus în calitate de Arhiereu.

În Vechiul Testament Dumnezeu a instituit pentru poporul ales slujirea arhierească prin Aaron, fratele lui Moise. De vreme ce evreii, în frunte cu arhiereii Anna și Caiafa, nu L-au acceptat pe Domnul Hristos ca și Mesia și au cerut răstignirea Lui, iar în momentul morții Sale pe cruce „*catapeteasma templului s-a sfâșiat în două, de sus până jos*” (Matei 27,51), prin aceasta s-a arătat că Legea Veche s-a încheiat, iar arhieria acesteia a fost înlocuită de Mântuitorul, care este „*Arhiereu în veac, după rânduiala lui Melchisedec*” (Evrei 6,20).

Magii I-au oferit în dar Pruncului Iisus smirnă, ca Unuia care urma să se jertfească pentru mântuirea lumii. Sfântul Evanghelist Marcu scrie în acest sens că după ce Domnul Hristos a fost condamnat la moarte, când a ajuns la Golgota, „*I-au dat să bea vin amestecat cu smirnă, dar El n-a luat*” (Marcu 15,23). Femeile miloase din Ierusalim obișnuiau să prepare această băutură anestezică pentru cei condamnați la răstignire, pentru a le ușura chinurile. Mântuitorul însă a refuzat să bea acest amestec, asumându-și calvarul până la capăt, fără a căuta vreo alinare.

Maica Domnului a păstrat cu sfințenie darurile primite de Pruncul Iisus de la magi. Când i s-a vestit că se va muta din această lume la Fiul Său, ea a lăsat Bisericii din Ierusalim, printre alte odoare de preț, și aceste daruri, care au rămas în custodia acestei Biserici până spre anul 400, când împăratul bizantin Arcadie (395-408) le-a mutat la Constantinopol. În urma cruciadei a IV-a, din 1204, când capitala Imperiului Bizantin a căzut în mâinile oștilor cruciate apusene, darurile magilor au fost duse la Niceea, pentru a nu cădea în mâinile cotropitorilor, unde au rămas aproximativ șazeci de ani. Împăratul Mihail al VIII-lea Paleologul (1259-1282) a recucerit Constantinopolul de la cruciați în anul 1261, readucând darurile celor trei magi în capitală. După căderea Constantinopolului sub turci din 1453, regina Maro, fiica regelui Brancovici al Serbiei și soția creștină a sultanului Murad al II-lea (1421-1451), a oferit acest daruri Mănăstirii Sfântul Pavel din Muntele Athos. Hrisovul în care se relatează evenimentul primirii darurilor magilor de la regina Maro este păstrat până în zilele noastre în arhiva Mănăstirii Sfântul Pavel.

Darurile magilor, în forma prezentă, constau în douăzeci și opt de monede din aur de formă dreptunghiulară, trapezoidală și poligonală, care au între cinci și șapte centimetri, fiind minuțios gravate, iar tămâia și smirna sunt sub forma a șazeci și două de mărgel, aproximativ sferice, de dimensiunea unor măslin mici.

În anul 614 oștile persane au invadat Țara Sfântă și au dărâmat mai multe lăcașuri de cult. Intrând în biserica nașterii Domnului din Betleem, au observat că într-un mozaic erau reprezentați cei trei magi în straie persane, motiv pentru care au cruțat acest sfânt lăcaș de la distrugere, aceasta putând fi considerată o adevărată minune a celor trei magi: Gașpar, Melchior și Baltazar.

Iubiți fii sufletești,

După cum magii L-au căutat și L-au aflat pe Pruncul Iisus, oferindu-I daruri, să le urmăm și noi pilda, aducându-I ofranda noastră de fapte bune, pentru că numai așa dovedim că suntem împlinitori ai poruncilor lui Dumnezeu și ne putem găti loc în împărăția cerurilor.

Cu prilejul sfintelor sărbători ale Nașterii Domnului, Anului Nou și Bobotezei vă dorim tuturor sănătate deplină, viață îndelungată, realizări spirituale și materiale spre slava lui Dumnezeu și spre mântuirea oamenilor. „La mulți ani buni!”.

Al vostru de tot binele doritor
și către Domnul pururea rugător

†Petroniu
Episcopul Sălajului